

Økonomisk Revue.

Nationalekonomisk Kongres i München. — Kathedersocialistisk Kongres i Eisenach.

Kjøbenhavn d. 1 November 1875.

Den sextende tyske nationalekonomiske Kongres afholdtes i Begyndelsen af September i München. Tre særdeles vigtige Spørgsmaal vare Gjenstand for Diskussionen: Forsikringsvæsenet, Indkomstskatten og Told- og Handelsspørgsmaalet.

Den første Sag, Forsikringsvæsenet, indlededes af Dr. Emminghaus, der, efter at have givet et historisk Overblik over Udviklingen af Forsikringslovgivningen i Amerika, England, Frankrig og Tyskland, hævdede Nødvendigheden af at gjøre Ende paa den hidtil i Tyskland herskende Forvirring og Politivilkaarlighed paa Forsikringsvæsenets Omraade. — Korreferenten Lindemann (Essen) opponerede navnlig mod de forskjellige Privilegier, der nu indrømmes de offentlige Forsikringsforetagender. — Dr. Wolff (Stettin) erklærede, at den eneste rigtige Forsikringslov vilde være en eneste Paragraf, hvorved det bestemtes, at Staten fremtidig slet ikke vilde befatte sig mere med Forsikringsvæsenet end med Fabrikationen af Sko og Støvler. Da en saadan Lov imidlertid neppe under de forhaandenværende Omstændigheder vilde blive vedtaget, foreslog han: Kongressen udtaler: Indtil hele Forsikringsvæsenet i det tyske Rige er blevet ensartet ordnet ved Rigslov, er det paatrængende nødvendigt: 1) at Drift af Forsikringsforretninger gjøres uafhængig af Statssamtykke; 2) at

Økonomisk Revue.

Nationalekonomisk Kongres i München. — Kathedersocialistisk Kongres i Eisenach.

Kjøbenhavn d. 1 November 1875.

Den sextende tyske nationalekonomiske Kongres afholdtes i Begyndelsen af September i München. Tre særdeles vigtige Spørgsmaal vare Gjenstand for Diskussionen: Forsikringsvæsenet, Indkomstskatten og Told- og Handelsspørgsmaalet.

Den første Sag, Forsikringsvæsenet, indlededes af Dr. Emminghaus, der, efter at have givet et historisk Overblik over Udviklingen af Forsikringslovgivningen i Amerika, England, Frankrig og Tyskland, hævdede Nødvendigheden af at gjøre Ende paa den hidtil i Tyskland herskende Forvirring og Politivilkaarlighed paa Forsikringsvæsenets Omraade. — Korreferenten Lindemann (Essen) opponerede navnlig mod de forskjellige Privilegier, der nu indrømmes de offentlige Forsikringsforetagender. — Dr. Wolff (Stettin) erklærede, at den eneste rigtige Forsikringslov vilde være en eneste Paragraf, hvorved det bestemtes, at Staten fremtidig slet ikke vilde befatte sig mere med Forsikringsvæsenet end med Fabrikationen af Sko og Støvler. Da en saadan Lov imidlertid neppe under de forhaandenværende Omstændigheder vilde blive vedtaget, foreslog han: Kongressen udtaler: Indtil hele Forsikringsvæsenet i det tyske Rige er blevet ensartet ordnet ved Rigslov, er det paatrængende nødvendigt: 1) at Drift af Forsikringsforretninger gjøres uafhængig af Statssamtykke; 2) at

Forsikringsforetagender beskyttes mod en vilkaarlig Bebyrden med Stats- og Kommuneskatter, hvorved den industrielle Frihed paa Forsikringsvæsenets Omraade gjøres illusorisk. — Alexander Mayer omtalte særlig Livsforsikringsvæsenet. En sund Økonomi tenderer ellers i Almindelighed mod en Forkortelse af Kontraktsvarigheden; men ved Livsforsikringer lader Sligt sig ikke gennemføre. Livsforsikringskontrakten fængsler den Forsikrede paa forskjellig Maade: under visse Forhold forbyder den ham at gjøre en Fornøjelsesrejse til New York; den forbyder ham at faa *delirium tremens* eller at begaa Selvmord osv.; kort sagt: den generer ham paa mange Maader. Hvorledes kan nu alle de Vanskeligheder, der følge med Livsforsikringens ejendommelige Natur fjernes? Ved en radikal Anvendelse af den økonomiske Friheds Princip, saaledes at Staten ikke blot slet ikke befatter sig med Forsikringsvæsenet, men saa at enhver af en Forsikringskontrakt opstaaet Civilklage tilbagevises. (Bevægelse.) Enhver Civilklage og Exekution er i Virkeligheden strengt taget et Indgreb i den økonomiske Frihed og kan kun betragtes som en Indrømmelse, der gjøres Kjødets Svaghed. Faar Publikum at vide, at det ikke ved Domstolene kan gjøre sine Krav mod Forsikringsanstalterne gjældende, tvinges disse Anstalter til i deres Renommé at give Sikkerhed for, at de ogsaa uden retslig Tvang vil opfylde de af dem paatagne Forpligtelser. For Alvor vilde Alex. Mayer dog ikke anbefale dette Forslag, men han fremhævede det for at vise Spørgsmaalets Vanskeligheder. Han støttede Wolffs Forslag. — Schulze (Mainz) var principiell uenig med alle de andre Talere, idet han ønskede Statens Tilsyn med Forsikringsanstalterne. Den Ulykke, der ved en Forsikringsanstalts Fallit rammer talrige Familier, er saa truende for Almenvellet, at særlige Forsigtighedsregler her ere nødvendige. — Men Listemann (Magdeburg) afvejede ham med den Bemærkning, at hans Betæneligheder var «et for længe siden af den national-økonomiske Kongres overvundet Standpunkt», og heri var Forsamlingens Flertal enig. — Ved Afstemningen forkastedes Wolffs Forslag med betydeligt Flertal, hvorimod følgende Resolution vedtoges:

1. Det er en uafviselig Fordring, at hele Forsikringsvæsenet i det tyske Rige snarest ensartet ordnes ved Rigslov.

2. I denne Lovgivnings privatretlige Del behøves der kun subsidiære, den fri Kontraktsret ikke indskrænkende Bestemmelser.

3. I Forsikringsloven, som omfatter den offentlig-rellige Del af Forsikringsvæsenet, maa følgende Grundsætninger gennemføres: a) Oprettelsen af Forsikringsforetagender skal ikke gjøres afhængig af Statssamtykke. b) Førelsen af Forsikringsforretninger skal ikke undergives noget særligt Statstilsyn. c) Forsikringsanstalter, der beskæftige sig med Livsforsikring, skulle i en ved Lov foreskrevet Form offentliggjøre Grundlaget for deres Forretningsplan, og alle Forsikringsanstalter skulle offentliggjøre deres Forretningsresultater. Disse Offentliggørelser skulle indrettes saaledes, at der derved gives Sagkyndige tilstrækkeligt Materiale til at prøve de væsentlige Indretninger og særlig Foretagendets Sikkerhed. Offentliggørelsernes Paalidelighed skal sikres. d) Alle Forsikringsanstalter skulle undergives Forsikringsloven. Ingensomhelst Privilegier og ingensomhelst Monopolisering maa tillades. e) Dobbelbeskatning af Forsikringsforetagender tillades ikke. f) Loven skal finde Anvendelse ogsaa paa alle udenfor det tyske Rige bestaaende Forsikringsanstalter, der drive Forsikringsforretninger i Tyskland. Men disse udenlandske Anstalter maa, før de aabne deres Forretning paa Rigsomraadet, tage retslig Domicil i Tyskland.

I den næste Sag, Indkomstskatspørgsmaalet, vedtoges følgende Resolution:

A. Det er ikke Skattelovens Opgave at give en almindelig videnskabelig Definition af Begrebet «Indkomst». Lovens Opgave bestaar derimod i at beskrive Skattens Gjenstand saa nøje, udførlig og almenforstaaelig, at der ikke kan opstaa Tvivl om den skattepligtige Indkomsts Beregning hverken paa Skatteydernes eller Administrationens Side. **B.** 1. Indkomstskatten er, skjønt ikke skikkét til at erstatte alle andre direkte Skatter, af de direkte Skatter den relativt bedste: 1) fordi den alene gjør det muligt at fordele Skattebyrderne efter et ensartet Regningssystem; 2) fordi den gjør det muligt at tage et tilbørligt Hensyn til Ulighederne ved de forskjellige Enkeltind-

komster; 3) fordi den — bortset fra de mulige Meromkostninger ved den første Paaligning — foraarsager de mindste Oppebørselsomkostninger. II. En maadeholden progressiv Paaligning af Indkomstskatten kan retfærdiggjøres. III. I højtudviklede Stater har de Indkomstskattepligtiges Selvangivelse Fortrin fremfor Ansættelse af Avtoriteterne.

Denne Udtalelse, der kun vedtoges med meget ringe Fler-
tal, var et Kompromis mellem forskellige modstaaende Ansku-
elser. Indlederen, Dr. Rentsch, havde ikke alene forsøgt at
opstille en bestemt Definition af Begrebet «Indkomst», men
gik ogsaa en Del videre end den vedtagne Resolution, idet han
foreslog udtalt, at Indkomstskatten er den relativt bedste Skat
og som saadan skikket til at afløse alle andre direkte Skat-
ter, og at den øjeblikkelige Afløsning af samtlige direkte Skat-
ter ved en Indkomstskat er uden Betænkeligheder i Kommuner
og mindre Stater, hvorimod en saadan Afløsning i større Stater
bør ske gradvis. — Alex. Mayer erklærede det derimod for
umuligt at give en holdbar Definition af Begrebet «Indkomst».
Det lader sig ikke vel bevise, at Indkomstskatten er den eneste
retfærdige. Borgernes Forhold til Staten ere ikke blot øko-
nomiske, men ogsaa moralske, og det er umuligt at give disse
moraliske Forhold Udtryk i Mark og Pfennig. Skattepolitikens
Opgave kan kun gaa ud paa at udsøge de Lejligheder, hvor
Borgeren træder i økonomiske Forhold til Staten og her gribe
ham; for Øvrigt maa den indskrænke sig til at vælge saadanne
Skatter, at Skatyderne trykkes saa lidt som muligt. En abso-
lut retfærdig Skat gives der overhovedet ikke, og Mayer anser
derfor ogsaa Konsumtionsskatterne for tilladelige. En Ind-
komstskat kan vel bruges som en Del i Skattesystemet, men
at gjøre den til eneste Skat vilde være i højeste Grad uheldigt.
Som Kommuneskat er den aldeles forkastelig. — Dorn (Triest)
svarede, at den Omstændighed, at det endnu ikke er lykkedes
at give en videnskabelig Definition af Begrebet «Indkomst», al-
deles ikke berettiger Indkomstskattens Forkastelse. At Borger-
ens Forhold til Staten ikke ere blot økonomiske, men ogsaa
moraliske, lader sig visselig ikke bestride; men det er ingen-
lunde Skattepolitikens Opgave at beskatte de moralske Fordele,

som den Enkelte udleder af sit Forhold til Staten. Disse moralske Fordele betaler den Enkelte med Indskrænkningen i sin personlige Frihed, som hans Forhold til Statsorganismen gjør nødvendig; men Skatten skal kun være en Erstatning for de økonomiske Fordele, som Staten yder Borgeren, og for disse Fordele afgiver Indkomsten den rigtigste Maalestok. Indkomstbeskatning maa anses for det bedste Middel til at dække Statens Fornødenheder. Selvopgivelse er at foretrække; falske Op-givelser bør straffes som Bedrageri af værste Art. Naar Indkomstskatten bliver den eneste Skat i Stat og Kommune, ville dens finansielle og økonomiske Fordele ret vise sig. Da det imidlertid ikke er muligt strax at afskaffe alle indirekte Skatter, bør man foreløbig nøje sig med at lade Indkomstskatten træde i Stedet for samtlige direkte Skatter. — Dr. Eras (Breslau) fandt det forstaaeligt, at Theoretikere, der manglede praktisk Erfaring, sværmede for en almindelig Indkomstskat, men troede, at en længere lagttagelse af det praktiske Liv dog vilde give den Overbevisning, at Skatternes Flerhed var at foretrække, fordi den ene Skats uundgaaelige Fejl kunde modveje den andens. — Dr. Hirth (München) føjede hertil, at Spørgsmaalet om alle Skatters Afløsning af en Indkomstskat laa i en saa taaget, fjern Fremtid, at man ikke her behøvede at skænke det nogen Opmærksomhed; men Indførelsen af en Rigsindkomstskat jevnside med flere af de bestaaende Skatter kunde være heldig. — Den ovenfor anførte Resolution var i det Væsentlige en Sammensmeltning af Hirths og Rentzsch's Forslag.

Under Diskussionen om den statistiske Paavisning og økonomiske Betydning af Handelsbalancen omtalte Dr. Wolff (Stettin) den foruroligende Opsigt, som det tyske statistiske Bureaus Meddelelser om Værdien af Tysklands Ind- og Udførsel i 1872 og 1873 have vakt. Efter disse Værdiberegninger skulde i det angivne Tidsrum Værdien af Indførselen betydeligt overstige Værdien af Udførselen, saa at det syntes, at Tyskland med hurtige Skridt gik en Bankerot imøde. Men det lader sig godtgjøre, at Bureauets Værdiberegninger fuldstændig svæve i Luften, hvad det selv har maattet ind-

rømme. Exempelvis kan anføres, at Bureauet har beregnet en Udførsel til Schweiz, der er 40 pCt. lavere end den Indførsel fra Tyskland til Schweiz, som sidstnævnte Land har beregnet, — og dog har Schweiz kun beregnet den virkelige Indførsel, hvorimod den tyske Beregning ogsaa omfatter de tyske Exportvarer, der kun transitere Schweiz. Under saadanne Omstændigheder lader der sig ikke drage nogen Slutning med Hensyn til Handelsbalancen af de angivne Værdiberegninger. Hertil kommer — hvad Soetbeer udførlig har paavist — at de internationale økonomiske Forhold nutildags ere saa mangeartede, at Ind- og Udførselens Tal kun ere en af de mange Faktorer, hvoraf Handelsbalancen dannes. — Dr. Hirth havde allerede for flere Aar siden foreslaaet helt at opgive Udførselsstatistiken, fordi den under det nuværende Toldsystem ikke kunde være blot tilnærmelsesvis rigtig. Man maatte nu beklage, at man ikke havde fulgt hans Forslag: det tyske statistiske Bureaus urigtige Tal havde gjort den største Skade og givet Anledning til, at den protektionistiske Bevægelse havde faaet ny Næring. Nu foreslog han: da der ikke knytter sig nogen Toldinteresse til Vareudførselen, og da det er tvivlsomt, om Toldautoriteterne uden en saadan Interesse, selv om Exportørernes Deklarationspligt strengt indskærpes, nogensinde ville være i Stand til virksomt at kontrollere Udførselen, anbefaler Kongressen enten at erstatte den nødvendigvis fejlagtige tyske Udførselsstatistik eller at fuldstændiggjøre den med kritiske Sammenligninger med de med Tyskland i Forbindelse staaende Staters Indførselslister. — Dette Forslag forkastedes, hvorimod Forsamlingen, dog med knebent Flertal, vedtog: Vil man fastsætte et Lands udenlandske Handelsbalance, maa man tage Hensyn til et Antal andre Momenter end Vareind- og -udførsel, der, som f. Ex. Anlæg af Kapitaler i Udlandet og de deraf flydende Rentebetalinger, i Nutiden spille langt større Rolle end tidligere. Da nu disse Momenter unddrage sig fra den statistiske Kontrol, og da desuden Fastsættelsen af Udførselen ved Toldadministrationen er aldeles ufuldstændig, saa er det umuligt at drage en virkelig Balance af de hidtidige statistiske Offenliggørelser. De vedkommende Tal kunde, hvis det

skulde lykkes at skabe en fuldstændig Udførselsstatistik, kun give et Billede af Vareind- og Vareudførselen fra Aar til Aar.

Endelig kom Toldsagen for. Eras, Braun, Dorn, Weigert og Meyersfeld forsvarede Frihandelen og anbefalede fremdeles at følge den hidtil fulgte internationale Handelspolitik og ikke at vige tilbage fra de bestaaende Handelstraktater. — Baare, v. Pacher, Stöpel, Lindemann og Hafler anbefalede mer eller mindre aabenlyst Beskyttelses-systemet. Deres Argumenter vare de gamle forslidte Beskyttelsesargumenter: det gaar ikke an at forstyrre Industrien ved for hyppige Ændringer (i Frihandelsretning, vel at mærke) af Toldloven; Industrien befinder sig netop nu under exceptionelt vanskelige Forhold; lidt Beskyttelse er et Opdragelsesmiddel for Industrien osv. osv. — Resultatet blev, at Forsamlingen med 62 mod 58 St. vedtog den frankfurtske Beskyttelsesmand Dr. Stöpels Forslag:

«I Betragtning af den tyske Industris nuværende Stilling og af den i andre Lande fremtrædende Tendens til mere og mere ved Toldforholdsregler at lukke Markedet for udenlandske Produkter, anbefaler Kongressen indtil Videre at se bort fra en yderligere Nedsættelse af den bestaaende Told. For Øvrigt synes det nødvendigt at indføre en mere rationel Klassificering af Industriprodukterne i Toldtarifen, saaledes at Tarifsatserne mere end hidtil komme til at svare til Værdien af det paa Varerne anvendte Arbejde.»

Et sligt Resultat kunde overraske i en videnskabelig og nationaløkonomisk Kongres. Men Sagen er den, at den tyske «nationaløkonomiske Kongres» kun for en forholdsvis ringe Del bestaar af Videnskabsmænd og Nationaløkonomer. Flertallet af dem, der føre Ordet, er ganske vist fremragende Nationaløkonomer og ansete Mænd; men ganske anderledes forholder det sig med dem, der stemme. Mod Betaling af en ubetydelig Entré (3 Thaler) kan Enhver tage Del i Kongressen. Følgen er den, at der, naar et eller andet brændende Spørgsmaal, som Toldspørgsmaalet, staar paa Dagsordenen, sammen-trommes en hel Del Personer, der uden at forstaa sig paa Sagerne kun have at stemme, saaledes som Føreren befaler

dem, eller hvis Privatinteresse er bestemmende for deres Afstemning. Det er bekjendt, at da Kongressen for en Del Aar siden samledes i Stuttgart, uddelte Beskyttelsesmændene Adgangskort til et Par Hundrede Handelsbetjente og Arbejdere, og skabte sig paa den Maade et anseligt Flertal. Omtrent paa samme Maade gik det til i Aar i München. Det er konstateret, at Beskyttelsesmændene havde sammentrommet en Del inkompetente Personer, der kun havde at stemme efter Ordre. Men naar man ved blot at ofre et Par hundrede Daler kan skaffe sig en hvilken som helst Majoritet, er det klart, at der ikke kan tillægges Kongressens Afstemninger stort Værd, og at dens videnskabelige Anseelse er truet. Derfor har det ogsaa været paa Bane, om man ikke skulde forandre Statuterne, saaledes at Kongressen blev en virkelig videnskabelig Repræsentation.

— At der ogsaa paa den kathedersocialistiske Kongres i Eisenach i Oktober gjordes et Forsøg paa at faa Kongressen til at udtale sig for Protektionismen, er mindre paafaldende, da der jo temmelig almindelig næres Mistanke om, at Kathedersocialisterne have Sympathier fælles med Beskyttelsesmændene — trods de «realistiske Økonomers» Benægtelser. Rud. Mayers og Rodbertus's Forsøg paa at faa en Udtalelse til Gunst for Beskyttelsen strandede dog denne Gang, da Forsamlingen ikke vilde fravige den engang vedtagne Dagsorden. I det Hele var Kongressen noget mindre «kathedersocialistisk», end man kunde have haft Grund til at antage. I Lærlingspørgsmaalet — det vigtigste af de Spørgsmaal, der forhandlede — udtalte man sig ganske vist stærkt om Manglerne ved Haandværkernes og Arbejdernes nuværende Uddannelse, og hævdede Nødvendigheden af, at den lovgivende Magt tager fat paa Sagen, men et Forslag om Lavenes Gjenoprettelse og Mester- og Svendeprovers Gjenindførelse forkastedes. Spørgsmaalet gav for Øvrigt Anledning til en interessant Diskussion, som vi dog ikke i Dag skulle gaa nøjere ind paa. Heller ikke de to andre Sager, Møntsagen og Indkomstskaftesagen, skulle vi i Dag referere.

Atter i September-Mødet diskuteredes Kathedersocialismen i den parisiske nationalekonomiske Forening, og Interessen for denne økonomiske Retning synes ogsaa i Frankrig at ville holde sig.

A. P.

Bibliografi.

- Hellstenius, Kommerskollegii statistiska berättelser för år 1873, granskade. Stockholm, Aftonbladets Aktiebolag. (44 S.)
- Boiteau, P., Le Régime des chemins de fer français, principes et applications. Guillaumin et Cie. 2 fr.
- Calvo, Ch., Étude sur l'émigration et la colonisation. A. Durand et Pedone-Lauriel. 6 fr.
- Favarel, Clém., Théorie du crédit. Étude économique où se trouvent exposés les moyens pratiques d'établir la justice dans les transactions, dans la législation civile et dans l'impôt. T. I. Guillaumin et Cie. 5 fr.
- Gaussen, M., Le Matérialisme et le Socialisme devant le sens commun. L'auteur, 120, Avenue de Wagram. 3 fr.
- Gunning, J. W., La Saècharimétrie et l'impôt sur le sucre. Avec pl. (Amsterdam, Van der Post.) Dunod. 6 fr.
- Husson, A., Les Consommations de Paris. 2e édit. refondue. Hachette et Cie. 9 fr.
- Proudhon, P.-J., La Pornocratie, ou les Femmes dans les temps modernes. A. Lacroix et Cie. 3 fr. 50.
- Roussot, C., Traité élémentaire et complet de l'impôt. Théorie et application de l'impôt sur le revenu. Godet jeune. 1 fr. 25.
- Clifford, Fr., The Agricultural Lock-out of 1874. With Notes upon Farming and Farm Labour in the Eastern Counties. pp. 375. Blackwoods. 7 sh. 6.
- Farley, J. Levis, The Decline of Turkey, Financially and Politically. 2nd edit. Author. 2 sh.
- Noyes, J. H., Essay on Scientific Propagation. pp. 32. Oneida (New York). 2 sh. 6.